

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 16, 21 – 23

Text: Mt 4, 1 – 11

Tedy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: "Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby." On však odpověděl: "Je psáno: 'Ne jenom chlebem bude člověk žít, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.'" Tu ho vezme ďábel na do svatého města, postaví ho na vrcholek chrámu a řekne mu: "Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů; vždyť je psáno: 'Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nobou na kámen.'" Ježíš mu pravil: "Je také psáno: 'Nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého.'" Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu a řekne mu: "Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět." Tu mu Ježíš odpoví: "Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: 'Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.'" V té chvíli ho ďábel opustil, a hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho.

Tato tradiční perikopa na první neděli v postě je dostatečně známá. Výklady této perikopy se dělí v podstatě na dva druhy – christologický a „mravoučný“. Ten první vykládá text tak, že satan chce překazit Ježíšovo mesiášské poslání. Nabízí Ježíšovi nesprávné cesty k moci a slávě. Ježíš ale jeho svodům odolá a zvolí cestu trpícího služebníka. Od toho se odráží druhý vykladačský přístup, který vychází z předpokladu, že i my, jako učedníci Kristovi, máme tak jako Kristus odolávat satanovým nástrahám a nepodlehnout pokušení. Tento poněkud moralistní výklad napomíná nás věřící, abychom se varovali hříchů, k nimž pokušitelovo svádění vede.

Při přemýšlení, jak se zhostit kázání na tento text novým způsobem, mě napadlo, že existuje přece i třetí úhel pohledu. Když Ježíš říká ďáblu: „Jdi mi z cesty, satane!“ ke komu vlastně mluví? Vždyť říká totéž, co řekne o dvanáct kapitol později, když mluví s učedníkem Petrem. Tomu také říká: „Jdi mi z cesty, satane!“ Je možné, že roli satana můžeme v tom dnešním příběhu zastat i my lidé, dokonce jako Kristovi následovníci? Může i nás Ježíš nazvat tak nelichotivě? Na příkladu apoštola Petra vidíme, že i my sami se můžeme snadno dostat z role pokoušené oběti do pozice samotného pokušitele. A tak zkusme ten dnešní text číst jako rozhovor Ježíše ne s ďáblem, ale s námi.

Tedy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: "Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby." Nuže, máme tu před sebou hladového a vysíleného Krista, který je na poušti a nemá nic k jídlu. Ale satan v nás, lidech, o Bohu pochybuje a říká mu: Kdybys byl opravdu Bohem, tak bys dokázal udělat to a ono. Kdyby byl Bůh, zařídil by, aby na světě nebyl hlad, bída, války, zařídil by, aby nebylo vůbec žádné zlo. Ale protože na světě je zlo, tak žádný Bůh není a ty, Ježíši, nejsi Boží Syn. Vždyť ty jsi žebrák! "To jsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!", říká satan skrze jednoho ze zločinců, kteří viseli na kříži. Věta, s níž lidé žalují na Boha dnes a denně. Nechápu, proč Bůh dobrovolně trpí s námi a co tím chce dokázat. Už Izaiáš píše o Kristu: „Neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili.“ Takto si lidé Boha opravdu nepředstavovali, a proto o něm pochybují. Vyčítají mu, že nenaplňuje jejich představy. Jsou jako nedočkavý muž, který svou přítelkyni vydírá: „Když nechceš to samé co já, tak mě nemáš ráda.“ Stejně jednají vůči Bohu: Když, Bože, neuděláš, co chci já, nejsi u mě Bůh. Ale Ježíš satanovi odpovídá: „Člověk

není živ jen tím, co si myslí, že nutně potřebuje. Nebýt tvůrčího Božího slova, žádný člověk by tu na světě ani nebyl, ani žádný svět by nebyl, nebylo by nic. Jak je možné, že vůbec něco je? Nebylo by nic, kdyby nebyl Bůh a jeho slovo.

Tu ho vezme ďábel do svatého města, postaví ho na vrcholek chrámu a řekne mu: "Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů; vždyť je psáno: 'Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou na kámen!'" Když Boží slovo, tak Boží slovo. Co je psáno, to je dáno! Chápete, kde je tady problém? To poznáme z Ježíšovy odpovědi. Kdybych ji měl parafrázovat, tak to řeknu asi takto: Je psáno: Nebudeš schválně bourat, aby ti pojišťovna vyplatila pojistné plnění. To by přece byl klasický pojistný podvod. Stejně tak nebudeš pokoušet Pána Boha. Možná, že někdy tvůj život zachrání, možná že jindy ne. Ale na Boží milost není právní nárok. Škoda, že ďábel i skrze některé křesťany a jejich fundamentalistický výklad Písma deptá jiné lidi a vrhá je do všelijakých pastí a propastí, v nichž o svoji víru možná definitivně přijdou.

Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu a řekne mu: "Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět." Jsou panovníci, kteří by dali království za koně. Ale my jsme schopni Bohu naslibovat i hory doly, jestliže bude po našem. Slíbíme Bohu všechno, jen pokud si budeme moci ponechat své vlastní ego na trůnu svého života. Když nebudu muset uznat Ježíše absolutním Pánem svého života a poslouchat jej. Ale pokud mi Bůh půjde na ruku a bude mi zavázán vděčností, pak možná i ten salár zvýším.

Každý člověk zaslouží úctu a potřebuje uznání. O tom není sporu. Ale pokud si začneme hrát na Pána Boha, pak je to předzvěst našeho pádu. Pak si musíme z Ježíšových úst vyslechnout ono nelichotivé: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.“

Pokud nepřiznáme Bohu jeho právo na nás a budeme si přisvojovat čest náležející jen jemu, pak se ocitáme na straně protibožských sil. V tomto smyslu nelze být jaksi neutrální. Čteme, že v té chvíli ho ďábel opustil, podobně jako později mnoho Ježíšových učedníků, o kterých je také napsáno: „Od té chvíle ho mnoho jeho učedníků opustilo a už s ním nechodili.“ To je psáno v Janově evangeliu 6. kapitole 66. verši – tedy tři šestky, jestli víte, co to znamená.

A jsme na konci dnešního příběhu. Úhel pohledu, který jsem pro své kázání zvolil, mi ovšem nedovoluje skončit Ježíšovým příkazem: „Jdi z cesty, satane!“ Namísto toho mi nezbyvá, než i v tomto případě zakončit své kázání stejně jako minule Ježíšovou neodbytnou otázkou učedníkům: „I vy chcete odejít?“

Modlitba: *Pane, ke komu bychom šli? Ty máš slova věčného života. A my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten Svatý Boží.*

Přímluvná modlitba: *Pane, ty jsi naše útočiště, naše pevná tvrz, v tebe doufáme. Prosíme, vysvobod' lidi od zlého, ode všeho zlobného. Přikryj nás svými perutěmi, pod tvými křídly máme útočiště; pavézou a krytem je nám tvoje věrnost. Dej, at' se nelekáme hrůzy noci ani šípů, který létá ve dne, moru, jenž se plíží temnotami, nákazy, jež šíří zlobu za poledne. Prosíme, zastav šíření nemoci, která postihuje svět. Dej moudrost lékařům, aby dovedli pomoci těm, kdo jsou nemocní. Vydej svým andělům příkaz, aby člověka chránili na všech jeho cestách. Dej nám vyváznout, když tě voláme, odpověz nám, buď s námi v soužení, ubraň nás a ukaž nám svoji spásu. Amen.*